

Nro. 13.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken Februarius 12-dik napján 1813-dik
esztendőben.

B é t s.

Az ide való építésre ügyelő hivatal attól tartván, hogy ma hólnap a' Dunában lévő vastag jég meg indul, nagy özönt okoz, és a' Duna melléki külső városokat, mint már sokszor megtörtént, vízzel béborítja, a' hídakat erőssíteti, minden úttzákra ladikokat és tsónakokat vonat ki, hogy azokon a' nagy vízbe ide 's tova menni lehessen. A' házi gazdáknak is, a' kiknek házaik a' dunához közel fekszenek, meg parantsolatott, hogy lakóikat ezen történetre figyelme-tesekké tegyék, ne hogy készületlen találván őket az árvíz, kárt vaijanak, a' házaknak alsó részeikben lakók, a' padlásra hordják féltőbb jó-

szágaikat. Ha esső talál lenni, és a' jég hirtelen meg indul, lehetetlen leszen a' vízáradást elkerülni; ellenben, ha nappal a' nap melegsége a' jeget apródonként fel olvasztja, 's éjtzakára pedig meg fagy, a' Duna kiáradásától nem lehet félni.

A' Bétsi Izraeliták Ispotálljának gondviselőjét *Ascher Matzkot*, a' ki az 1805-ik és 1809-ik esztendőkbéli ellenséges béütéseknek alkalmatossággával felebaráti szeretetének, és a' betegek körül való fáradozásának, minden valláskülömbősége nélkül, sok jeles próbáit adta, Eő Csász. és Ap. Kir. Felsége a' polgári közép szerű arany érdem pénzel, annak lántzával 's pántlikájával együtt, kegyelmesen megajándékozni méltóztott.

Az alsó Austriai kormány szék *Uffenheimer Jónathán Gábornak*, mint az Austriai industria hasznos tagjának, a' Bétsi-Úlyhelyi papiros fabrikának privilégiumát meg adta. — Bétsi nagy kereskedő *Biedermann Lázár* az ide való Császári Invalidusok házának 15 akó bort ajándékozott.

Frantzia Birodalom.

A' Párisi Moniteurnek, mint hivatal szerént való újság leveleknek 28-dik darabjában következő fontos dolgok találtnak: Eő Csász. Kir. Felsége a' múlt kedden, úgymint Jan. 19-dik napján Párisból *Grosboisba* ment vadászatra, — éjtzakára *Fontainebleauba* ment. Oda lett mentele után, mindjárt VII-dik Pius Pápa tiszteletére ment, a' ki éppen akkor az ott volt Kárdinalisokkal, és más nevezetes papi urakkal taná-

tsot tartott. — A' Császár tsak nem két óráig beszélgetett evvel a' Papi Fejedelemmel. — A' következő napon Pápa Eő Szentsége *Bayane, Doria, Ruffo* Kárdinálisokkal, a' *Toursi* Érsekkal, és az *Evreusi, Nantesi, Trieri, és Edessai* Püspökökkel Eő Császári Felsége udvarlására ment, a' kiket a' maga különös szobájába fogadott-el. — E' meg lévén a' Felséges Császárné tiszteletere ment a' nevezett fő papi személyekkel Eő Szentsége, mellynek visszonzására a' Felséges Császárné, udvari dámáitól és fő tisztjeitől kísértetvén a' Szentséges Atyát meglátogatta. A' következő napokon gyakorta és hosszasan beszélgettek a' Császár és a' Pápa egymással. Végére Jan. 25-ik napján, esteli 7 órakor azt a' *concordata*, avagy megegyezést, melly szerént az egyházi hivataloknak, és beneficiumoknak kiosztogattatása a' Frantzia uralkodóknak engedtetett vala, mind a' ketten subscribálták, 's ennél fogva minden villongásoknak vége szakasztatott. A' jelen vólt Kárdinálisok is subscribálták azt.

Előre is el lehetett azt látni, hogy Páris városának példája nem tsak a' népesebb Frantzia országi városokat, hanem még az alsóbb rangú helységeket, és magános személyeket is fel fogja arra serkenteni, hogy a' haza ditsőségének fenntartására számos lovas katonákat állítsanak ki. Azok a' magános lakosok, a' kiknek egy lovas katonának kiállítására 's felkészítésére teljességek nintsen, értekeikhez képest pénzt tesznek öszve, 's akként igyekeznek a' Császár eránt való hívségeket megbizonyítani. Sok Párisi pol-

gárok leg jobb lovaikat az istállóból kivezetvén az ármádia szolgálatjára adták. *Lyon* városa 120, annak külső városai 8. *Bordeaux* (olvassd Bordó) 70, *Turin* 60, *Gent* 50, *Lüttich* 50, *Brügge* 20, *Nantes* 50, *Amiens* 30, *Angers* 45, *Metz* 25 lovas katonákat állítottak - ki; *Amsterdam* városa egy egész eskadront; az *alsó Rénusi Osztály* 250 net ajánlott a' Császár szolgálatjára. Hasonló buzgósággal viseltetnek az Olasz országai népesebb városok is, *Brescia* és annak környéke 56, az *Olonai* körület 189 lovas katonát állítottak ki.

A' *Hamburgi Correspondens*nek 24 dik *Januártusi* darabjában ezeket olvassuk: Ma 350 *Frantzia* *Dragonosok* érkeztek ide azon 5 ezer darab lováknak átvételekre, mellyek a' *Frantzia* ármádia számára vásároltattak a' 32 dik katonai osztályban. A' mi istállóink a' *Frantzia* lovasság számára vett lovakkal olly dugva vannak, hogy kéntelenek a' *Liferánsok* vásárlásokat félbe hagyni; mindazáltal csak ugyan megtették az eránt való rendeléseket. hogy azok az 1250 darab lovak, mellyek már hállok vannak, és azok is, a' mellyeknek vételekre, az egyesség szerént magokat kötelezték, lassan lassan által adattassanak.

A' *Holsteini* *Hertzege*ségben a' *Frantzia* ármádia számára 14 ezer lo vásároltatott, mellyeknek kivitettetésekért csak fél vámot kíván a' *Koppenhágai Kir. Udvar* fizettetni.

A' *Reggioi* *Hertzeg Marsal Oudinot* a' tavali táborozásban megrongált egészségének helyre állítására hazájába *Barsur-Ornaimba* ment. Er-

ről a' nagy Hérósról, a' ki az egész Frantzia háborúban magát vitézi módon viselte, és mások felett meg is különböztette, azt lehet mondani, a' mit a' múlt században *Ratzen* Marsalról írtak vala a' Frantziák: *Jó szívénel egyebet nem hagyott néki a' Márs isten.* Ennek a' Frantzia nagy Hérósnak bátor szívét gyakorta tapasztalták az Oroszok mind az 1805 dik esztendőbéli Austerlitz-i verekedésben, mind a' múlt esztendőbéli táborozásban, mellyekben sok Oroszokat küldött a' más világra.

Hadi Készületek és Környülállások.

A' Fr. Monitörnek 27-dik Januáriusi darabjában ezeket olvassuk: Mivel, *úgymond* a' Nápolyi Király a' múlt őszi terhes táborozásban meg egészségtelenedett, a' Fr. ármádia kórmányozását le tenni, 's azt az Olasz Országi Vice Király *Eugénius Napoleonnak* által adni kéntelenített, a' ki eránt maga *Napoleon* Császár is nagy bizodalommal viseltetik. — A' Dántzigi erősségnek kórmányozója Generál *Rapp* derék vitéz ember 30000 főből álló katona őrizettel telepedett le a' *Nogati* szigetben és Dántzig városa körül, *Thorn* városa mellett, és annak környékén 6000 ember vígyáz; a' *Gradenzi* erősségben 6000 Pruszus katonák feküsznek; az *Eckmühli* hertzeg, Marsal *Davoust* egy derék vígyázó serege *Bromberg* mellett áll; Feld Marsal Hertzeg *Schwarzenberg*, és Fr. Generál *Reynier* *Warschau* előtt vígyáznak, ott organizáltatik az ötödik ármádia is; a' *Tarenti* hertzeg, Marsal *Macdonald* *Posen* felé tart, Marsal *St. Cyr* sebéből meg gyógyúlt;

a' Bellunói Hertzeg Marsal *Mortier* Posenbe ment.

A' múlt őszi szerentsétlen táborozásban a' rend kívül való kemény tél, és a' takarmánynak szűk vóita miatt tsak nem minden lovai elhűlván a' Fr. lovas seregeknek, és gyalog maradván, az Odera folyóvíz mellé marsiroztak.

Gen. *Bourcier*, a' ki most Berlinben van, arról tudósította a' Fr. hadi ministert, hogy ő 30000 darab lovat vett, hogy azok között 20 ezeret a' lovas seregek, az Artillériák, és társzerek közt ki is osztogatott. — Gen. *Lauriston* Párisból Magdeburgba küldetett, hogy az ő kormányára bízott hadi seregeket jó rendbe szedje; ezen corpus előjáró seregével a' Rénus vizén által menvén, egy ideig *Frankfurt* mellett marad. — Egy 40000 emberből álló új sereg, az *Elchingeni* Hertzeg Marsal *Ney* vezérlése alatt Posenbe fog öszve gyűlni.

Drézdából Jan. 29-dik napján. Meg nem lehet, úgymond, fogni, hogy sok emberek ízetlen és tsupa ostoba koponyákból került hírekkel igyekeznek e' világot el tsábítani. A' Warsauból minden nap hozzánk jövő posták, az innen oda, 's onnan ide küldetett Kurirok, és tudósítások szerint a' mi Gen. *Reynier* vezérlése alatt lévő vitéz seregeink jó állapotban vannak; ezt erősítik az onnét jött útasok is. Austriai Feldmarsal Hertzeg *Schwartzenberg* még most is *Pultusk* mellett, Gen. *Reynier* pedig a' *Bug* folyóvíz mellett tsendesen nyúgosznak. Az Oiasz Vice Királytól jött tudósítások egyszívvel 's szájjal azt

hirdetik, hogy ő fáradhatatlan a' Fr. ármádiának organisatiójában.

Azoknak a' híreknek megtzáfolásokra, melyek az Orosz bülletinokban kiadattak, az Olasz Országi Vice Király, Marsal *Davoust*, és Marsal *Ney* egynéhány tudósításokat küldöttek Párisba. Az első az Olasz Vice Királyé, és a' Fr. hadi Ministerhez van intézve, mellyet a' közelébb múlt Januárius 6-dik napján küldött *Marienwerderből*: *Hertzeg. Uram!* A' *Petersburgi* újság levelekből olvasom, melly éktelenül megundokíttatnak a' múlt Novemberi és Decemberi hadi történetek. Én tsak a' mellett maradok, a' mi az én vezérlésem alatt lévő osztály sereget illeti. A' *Petersburgi* újság levelekben a' van, hogy engemet Oktob. 8-dik napján Orosz Gen. *Platow* meg támadt, osztály seregemet széllyel szórta, 3700 emberemet 's egész artillériámat elrablotta. Ez a' hír egészen hamis; a' illig mutatta magát *Platow* az én osztály seregem előtt, midőn minden oldalról vissza veretett, ha néhány embereimet el fogta is, fegyver nélkül valókat fogott el, a' kik a' szörnyű hidegben a' falukba fűtőzni bémentek. A' mi ágyúimat illeti, azok között egyetlen egyet sem vett el, noha igaz az, hogy a' szörnyű hidegben elhallott ágyú vonó lovak miatt kéntelen voltam artillériámnak nagyobb részét hátra hagyni, minekutánna azokat haszonvehetetlenné tettem, és öszve törettem volna. Jól tudom, hogy minden Orosz tudósítások hazugok, Országoknak nagy kiterjedése, és népessége leg nagyobb részének tudatlansága ebben a' részben sok szá-

badságot engednek az Orosz kormányszéknek, mellyet használnak is a' leg hazugabb híreknek kiterjesztésére. Midőn *Moskau* kapui előtt állottunk volna, akkor is azt hírlelték, hogy mi megverettünk.

Az *Eckmühli* Hertzeg Marsal *Davoust* a' múlt Januarius 8-ik napján következő foglalató levelet írt *Thornból* a' Fr. armádia Generál Majorjához a' *Wagrami* hertzeghez. Nagy bámúlással olvasom a' Pétersburgi újság levelekben, hogy az ellenség a' múlt December 16-dikán az én osztály seregemből 1200 embert ejtett fogságra, és a' meg maradtakat a' szomszéd erdőkben csak nem egészen eltörlötte. Igen nehéz volna a' hazugságot és szemtelenséget tovább terjesztetni; de nem csak ennek a' háborúnak kezdete előtt, hanem még annak előtte is tudva vóltak az Orosz tudósítások. Nem éneklettek é *Pétersburgban Te Deum laudamust* 1805-dik esztendőben az *Austerlitz* verekedésre nézve? Nem osztogattak é ki arra nézve keresztet? Nem hírlelték é, hogy a' *Moskau* mellett esett viaskodásban száz ágyút vettek el tőlünk? Nem éneklettek é ezen alkalmatossággal is *Te Deumot*, melly *Angliát* is nagy örömmel töltötte bé? Nem azt hirdették é, hogy a' *Marosjaroslavetzi* ütközetben ők vóltak a' győzedelmesek, ho' ott 40 werstere, az, az, Orosz mértföldre úztük mi őket? Az igazság ebből áll: minekutánna a' Felséges Császár arról tudósíttatott volna, hogy az Orosz armádia *Volhyniából* a' *Berezina* folyó vízhez marsirozik, noha igen kemény vólt az idő, még

is kénytelen volt *Smolensk* városát elhagyni. A' levegőnek hirtelen esett változása miatt, 15 — 20 sőt egy kevés ideig 25 gráduzra mevedett a' hideg, a' mint a' mi *Ingenieur* tiszteink azt megjegyzették. Minden teher hordó és ágyú vonó lovaink el hullottak, Eő Felsége semmi verekedésbe nem akart az ellenséggel botsátkozni, hanem nagy sietséggel a' *Berezina* folyó vízhez érni. Midőn Eő Felsége *Krasnoin* keresztül ment volna, a' Császári testőrző seregek és az én osztály seregem közt lévő ellenséget vissza kellett verni. Mihelyt az én corpusom magát az ármádiához tsatolta, Eő Felsége folytatta az útját, az én osztály seregem követte, 's a' tsatát folytatni nem akarta, melyben mind ártillériája, mind lovasága több volt az ellenségnek, és kortsolyákon, szánakon manővrozott; még is mindazonáltalvalahol az én osztály seregem az ellenséget érté mindenütt megverte. Ez a' corpus is a' tábori nyomorúságok, hideg, és lovasaink lovaiknak, és az ágyú vonó lovaknak elhullások miatt sokat szenvedett. A' rend kívül való kemény hideg miatt, népemnek nagyobb része el szélledvén fogságra esett. Jól tudja Hertzegséged, hogy én veszteségemet titkolni nem szoktam, valósággal nagyon meg illetett ez engemet, és fájdalommal töltött bé, mindazáltal az Eő Felsége fegyverének ditsősége tsakugyan fenn maradt.

Az *Elchíngeni* Hertzegnek *Ney* Marsalnak *Fr. Major* Generálhoz, *Elbingből*, a' múlt *Januarius* 10-ik napján küldött levelének foglalata ennyiben állott: *Kegyelmes Hertzeg!* A' *Petersburgi* újság levelekből azt olvasom, hogy

az én 12000 emberből álló corpsom a' múlt Novemb. 17-ik napján, éjfélnélkor egy postát küldött volna az ellenséghez, fegyverét lerakta, és hogy én magam meg sebesítve a' Borysthenes jegén által menvén, magam a' fogságtól megmenekedtem volna. Nem hihetem, hogy az Orosz Generál tudósítása szolgáltatott volna erre a' hazugságra alkalmatosságot, és noha jól tudom, melly kevés hitelt ad Európa az Orosz tudósításoknak, mindazáltal még is jónak tartom Hercegségednek írni, és kérni, hogy ezen levelemet nyomtattassa ki annak közönségesen leendő megszégyenítésére, a' ki azt merete hírlélni, hogy az én osztály seregem fegyverét le rakta, és hogy én magam mentem volna a' Dnieperen által.

Távol légyen töllem, sőt inkább Novemb. 17-ik napján az ellenség egész erejét magam tartóztattam fel, ámbár 4000 emberemnél több nem volt, a' kik sok szerentsétlen dolgok miatt minden ártillériájoktól meg fosztattak, az ellenségnek pedig mindene elég volt. Egész nap feltartóztattam: mindjárt meg sajdítottam, hogy nem azon gyalogság legyen; mivel noha sokszor rajtam hajtottak, még is mindazáltal, noha nagyobb erővel voltak, még sem ronghattak által az én lineámon. — Novemb. 10-ikén este egy Oberstert küldöttek hozzám posta fővel, olly javasással, hogy adjam fel magamat. Én pedig avval a' gorombasággal feleltem nékik, hogy a' postájokat meg fogattam, és a' Dnieperen,

mellyen szemek láttokra az én seregem által ment, magammal által vittem. A' következeti napon Császár Eő Felségének *Orshai* fő hadi szállásán által adtam a' midőn kívés sereggel együtt oda érkeztem volna. Mintegy 500 embert vesztettem az előtt való napon az ellenséggel való találásomban. Az Oroszoknak minden hivatalbéli tudósításaik költeményes románok. Valamit róllam írnak, mind merő hazugság; azt mindazonáltal nem tagadhatom, hogy minden ártillériámat elvesztettem, mivel a' mint Hertzegséged is jól tudja, lehetetlen volt azt a jeges úton tovább vinni, minden ágyú vonó lovaink a' szörnyű hideg által okoztatott szerentsétlenség miatt el hűlván. — Az egész táborozásban sem tőliem, sem vezér társaimtól egyetlen egy ágyút sem vehetett el az ellenség, az mindazáltal igaz, hogy mivel lovaink a' szörnyű hideg miatt elhullottak, mi azokat öszverontani és hátra hagyni kénytelenítettünk. Ha a' Pétersburgi tudósításoknak hitelt lehetne adni mindnyájan félénk emberek voltunk, és a' retentő Orosz seregek előtt futnunk kellett. Ha ez igaz, tehát a' *Moskai* vereségben is mi futottunk el, 's minket űztek 16 orosz mértföldre, következésképen a' mi futásunkban foglaltuk el azon fő várost. Ezeket a' haszontalan és kóltott és hazug kérézéseket a' jövő tavasz meg fogja táfolni; mindenütt *Austerlitz*, *Ey-*

Jegyzés. A' Lengyel országi tudósításokból azt olvassuk, hogy midőn a' Fr. Császár meg

loui, Friedlandi, Witepski, Smolenski, Moskau,
és *Berezinai* férfiakra fognak találni.

A' 18-ik Januáriusi *Warsai* tudósítások következőképen szólnak az Orosz Csaszári armádiáról: *Soroka Úr*, a' ki az Oroszoktól elfogattatván *Nowogrodekből* elszökött, ily hírt hozott, hogy ő néki alkalmatossága lévén az Orosz armádiának megvizsgálására, azt igen gyenge, 's csak nem egészen öszve zavarodott állapotban találta. *Grodnóban*, a' hova a' közelebb múlt Jannárus holnapnak kezdetében ment, 19 Orosz regementet talált, mellyek 5600 fegyveres emberekből állottak. Hertzeg *Kutusow* az Orosz nagy armádiának kormányát, melly a' szörnyű hideg, terhés marsirozás, és sok tábori nyava-lyák miatt felette sokat szenvedett, *Tsitsagoff* Admirális vezérlésére bízta, ő maga pedig megbetegedvén haza ment. De a' mint írják e' sem marad az armádiánál sokáig, azon nagy veszteség miatt, mellyet a' *Bereszina* folyó víz mellett szenvedett. Úgy mondják, hogy Gen. és volt Orosz hadi minister *Barclay de Tolly* fogna annak fő vezérévé neveztetni.

értette volna, hogy Marsal *Ney* 4000 emberből álló seregével hat annyi számú ellenségnek el-
lent állott, és azt az Oroszok szemek láttára,
okos hadi fordulásai által a' *Dnieper* folyóvizen
szerentsésen által vitte volna: ötet meg ölelte,
meg. tsókolta, és egy új hertzezséggel megaján-
dékotta.